

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Aan de Leden van de vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Postbus 20018

2500 EA 's-Gravenhage

Betreft: Begrotingsdebat gehandicaptenzorg: Bescherm het recht op goede zorg en borg continuïteit

Houten, 12 februari 2026

Samenvatting van onze punten:

- Ondersteun mantelzorgers door respijtzorg en passend mantelzorgverlof
- Continuïteit van zorg onder druk
- Meerzorg: structurele zorg, dus geen tijdelijke toekenning
- Samenwerking met gemeenten blijft een struikelblok
- Goede voorbeelden uit de praktijk

Geachte leden van de vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Namens het VG-samenwerkingscollectief, zijnde 2CU 'to see you', EMB Nederland, SIEN, Helpende Handen, Dit Koningskind en KansPlus, leveren wij u graag input voor het begrotingsdebat Gehandicaptenzorg. Wij sluiten ons nadrukkelijk aan bij de brief van Ieder(in) en onderstrepen de daarin geagendeerde punten voor uw debat. Wij schrijven u deze aanvullende brief om de urgentie voor een vaak niet gehoorde groep mensen te onderstrepen; Mensen met een verstandelijke beperking (van licht tot zeer ernstige verstandelijke (meervoudige) beperkingen) en hun naasten. Dit zijn niet de mensen die op het Malieveld gaan staan, maar wel de mensen die uw steun zo hard nodig hebben. Dagelijks zien en horen wij wat beleid en financiering in de praktijk betekenen voor mensen met zeer intensieve, vaak 24/7 zorgbehoeften en de mensen die voor hen zorgen.

Deze kwetsbare groep, mensen met een levenslange en levensbrede ondersteuningsvraag en hun naasten, hebben recht op goede zorg. En dit recht staat ernstig onder druk.

De realiteit achter de voordeur

Mantelzorgers die langdurig en intensief zorgen, staan structureel onder zware druk. Ouders en naasten draaien dag en nacht mee, vaak jarenlang, zonder echte rustmomenten. De impact voor deze mantelzorgers is levenslang en levensbreed. Een moeder verwoordde het treffend: *“Als ik al slaap, dan slaap ik met één oor open. De zorg voor onze zoon gaat altijd door. Dag en nacht. Ik kan niet eens gewoon een boodschap doen. Ik en vooral ons gezin heeft het zo hard nodig om af en toe de zorg even los te kunnen laten. Maar er is geen geschikte logeerplek voor onze zoon beschikbaar.”* Zorg wordt afgeschaald, voorzieningen gesloten of gecentraliseerd. En wie betaald hiervoor de rekening? De zorgouders: zij kunnen niet afschalen, geen deuren dichtdoen en doen nog meer van wat zij al jarenlang doen: vanuit liefde, zorgen voor hun kind / broer / zus. Dit eist zijn tol. Wat wij al jarenlang zien wordt nu ook bevestigd in het onderzoek van de FNV, waarbij onze verwachting is dat de procenten voor de groep mantelzorgers in de gehandicaptenzorg, hoger is dan het totaal.

Uit onderzoek van de FNV onder mantelzorgers blijkt dat bijna 46 procent van de mantelzorgers steeds vermoeider raakt en ruim 10 procent zelfs op omvallen staat. Daarnaast loopt de financiële schade flink op: ruim 40 procent van de mantelzorgers die dit kon inschatten, maakt jaarlijks duizenden euro's aan kosten of loopt inkomen mis. Deze overbelasting leidt niet alleen tot uitval van mantelzorgers, dus extra kosten voor de maatschappij, maar ook tot onveilige situaties voor degene die zorg nodig heeft. Zorgen voor de mantelzorgers, dat vraagt iets van ons allemaal. Van gemeenten, werkgevers, de maatschappij en zorgkantoren. Respijtzorg is geen luxe, maar een randvoorwaarde om het vol te kunnen houden. Toch is passende respijtzorg vaak moeilijk toegankelijk, versnipperd geregeld of financieel ontoereikend.

Continuïteit van zorg onder druk door personeelstekorten

Goede zorg vraagt om voldoende, goed opgeleid én vertrouwd personeel. De huidige arbeidsmarkt en het personeelsbeleid, zet de continuïteit van zorg enorm onder druk. Een goed en waardevol leven, vormt zich vaak binnen relaties, zowel met je netwerk als met begeleiders. Een relatie opbouwen, elkaars signalen leren kennen kost tijd. En dat staat nu enorm onder druk: ZZP-ers vallen weg, vaste teamleden zijn overbelast, vallen uit of verlaten de zorg.

En wie betaalt de rekening? De mens met een verstandelijke beperking en hun naasten.

Een zeer recent voorbeeld is de sluiting van 4 kindzorgvilla's van de organisatie ExpertCare BV.

Marcel Barzilay, ouder van een zoon met EMVB en lid van de cliëntenraad van ExpertCare schrijft in een brief. "ExpertCare lijkt het slachtoffer van het cumulatief effect van bezuinigingen bij de vele verschillende partijen die verantwoordelijk zijn voor de zorg, zowel door het steeds verder verhogen van de drempel voor toegang tot deze zorg als door de steeds krappere wordende vergoedingen die nu een kantelpunt in de zorg lijken te hebben bereikt."

Meerzorg: structurele zorg, maar tijdelijke toekenning

Voor mensen met zeer intensieve zorg en begeleidingsvraag is meerzorg geen uitzondering, maar dagelijkse realiteit. Meerzorg, wat in essentie ontworpen is als tijdelijke vorm van extra financiering, wordt ook ingezet voor mensen met een levenslange, levensbrede, intensieve zorg en begeleidingsvraag. De administratieve ballast, de frequente herbeoordelingen en daarbij horende onzekerheid, de administratieve last die dit met zich meebrengt, zorgt voor enorme stress en discontinuïteit van zorg. De coulance regeling wordt momenteel verschillend ingezet en ook dit zorgt weer voor onrust. Geef deze mensen rust: passende zorg vraagt om passende middelen waarbij er erkend wordt dat er een groep kwetsbare mensen is met een levenslange, levensbrede, intensieve zorg en begeleidingsvraag. Gelijke behandeling vraagt dan om ongelijke middelen.

Samenwerking met gemeenten: te vaak een struikelblok

Voor mensen met een intensieve zorg en begeleidingsvraag en hun gezinnen blijft de samenwerking met gemeenten een bron van grote problemen en stressvolle situaties. Verschillend beleid, sterke focus op kostenbeheersing en een gebrek aan inhoudelijke kennis van complexe zorgvragen leiden tot schrijnende situaties. Niet zelden leidt dit tot rechtszaken door geschillen. Een moeder vertelde ons dat zij voor haar dochter met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen (ZEVMB) naar de gemeente ging voor aanpassingen in de woning. De gemeente liet het gezin verhuizen naar een aangepaste woning. Deze woning was echter niet geschikt, zo was er bijvoorbeeld geen mogelijkheid tot het aanleggen van een tillift. Om hun dochter met ZEVMB hier toch te kunnen verzorgen heeft het gezin op eigen kosten een zorgunit moeten laten aanleggen, waardoor zij diep in de schulden zijn geraakt. Als dit meisje straks overlijdt (en dat gaat zeker gebeuren), is dit gezin door een verhuisclausule het huis kwijt zonder te worden gecompenseerd voor de gigantische eigen investeringen om de woning wel geschikt te maken.

De gemeente biedt hier verder geen enkele ondersteuning in.

Wat ons betreft een schrijnend voorbeeld waarin de mens met een zorgvraag en hun gezin, benaderd wordt als kostenpost met focus op de korte termijn. Wij zien de gevolgen op lange termijn voor deze gezinnen, zowel op financieel als emotioneel vlak. Waar vroegtijdig al mensgericht in plaats van financieel gericht geluisterd wordt, worden op een later moment, veel minder problemen ervaren wat crisissituaties voorkomt.

Het kan wél: goede voorbeelden uit de praktijk

Naast zorgelijke signalen krijgen wij ook voorbeelden van kleinschalige initiatieven, gemeenschappen en burgerbewegingen waarin het wél lukt om te werken vanuit de bedoeling. Bijvoorbeeld SlowCare, Nabij Netwerk (Mooi leven huis), Stichting Gewoon Leven. Organisaties waar tijd, aandacht en nabijheid centraal staan, waar een gelijkwaardige samenwerking is tussen professionals en naasten. Waar zorg georganiseerd wordt vanuit gemeenschapszin in plaats van systemen. Deze initiatieven laten zien dat goede zorg mogelijk is, mits ruimte, vertrouwen en passende financiering worden geboden. We dringen erop aan om deze initiatieven, financieel te stimuleren, om zo het tekort aan passende plekken, op een passende manier, aan te pakken.

Stilstaan is geen optie

Bezuinigen in de gehandicaptenzorg betekent achteruitgang. Achteruitgang in kwaliteit van leven, in veiligheid en in houdbaarheid van zorg voor de toekomst. Investeren is noodzakelijk om verdere schade te voorkomen. Bescherm het recht op goede en passende zorg!

Concrete voorstellen voor moties

Wij vragen u om deze signalen te vertalen naar concrete actie en stellen de volgende moties voor welke zijn uitgewerkt in de bijlage:

1. **Motie respijtzorg intensieve zorg**
2. **Motie passend mantelzorgverlof**
3. **Motie continuïteit van zorg en personeel**
4. **Motie verbetering gemeentelijke uitvoering intensieve zorg**
5. **Motie ruimte voor kleinschalige en gemeenschapsgerichte zorg**

Wij rekenen er erop dat u deze input meeneemt in het debat en samen met ons werkt aan een gehandicaptenzorg die menswaardig, houdbaar en toekomstbestendig is.

We zijn uiteraard bereid om deze brief toe te lichten en aan gesprekstafels plaats te nemen.

Met vriendelijke groet,

Fijke Mulder, Helpende Handen
Peter van den Enden, Dit Koningskind
Diana de Rouwe, EMB Nederland
Nicoline Versluys, Sien
Bettina Sandbergen, 2CU 'to see you'
Mariska Schutte, KansPlus

Bijlage 1

Ter informatie:

Voorstel moties uitgewerkt

[Manifest Bescherm het recht op goede zorg](#)

Bijlage 1: Voorstel moties uitgewerkt

1. Motie Respijtzorg Intensieve Zorg

Gehoord de beraadslaging;

Constaterende dat ruim de helft van de mantelzorgers (55,3% bron onderzoek FNV) zich zorgen maakt of zij het mantelzorgen wel vol kunnen houden en 10% op omvallen staat;

Constaterende dat dit percentage nog veel hoger ligt bij mantelzorgers die complexe en intensieve zorg thuis leveren;

Constaterende dat logeeropvang vaak niet passend is en tevens voor verschillende doelgroepen niet of onvoldoende aanwezig is en er zelfs voorzieningen sluiten;

Overwegende dat passende logeeropvang en andere vormen van respijtzorg noodzakelijk zijn voor gezinnen die 24/7 intensieve zorg thuis hebben om tot rust te kunnen komen;

Overwegende dat mantelzorgers de zorg thuis door een tekort aan passende woonplekken langer op zich moeten nemen;

Verzoekt de regering om structureel en landelijk toegankelijke respijtzorg te borgen voor mantelzorgers die zorgen voor iemand met een 24/7 intensieve zorgbehoefte, ongeacht de woonvorm of gemeente. Dat betekent meer opties voor bijvoorbeeld goede passende logeeropvang. En dit proces samen mét mantelzorgers of hun belangenbehartigers, vorm te geven om zo te komen tot een passend aanbod.

En gaat over tot de orde van de dag.

2. Motie passend mantelzorgverlof

Gehoord de beraadslaging;

Constaterende dat uit het onderzoek van de FNV onder mantelzorgers voor veel mantelzorgers de combinatie van werk en intensieve zorg nauwelijks vol te houden is;

Constaterende dat ziekteverzuim door overbelasting onder mantelzorgers hoog is (18% van het totale verzuim volgens Werkgever en mantelzorg);

Constaterende dat de bestaande wettelijke verlofregelingen voor mantelzorgers die intensieve zorg leveren vrijwel altijd onvoldoende toereikend is;

Overwegende dat het voor mantelzorgers die noodgedwongen moeten stoppen met betaald werk omdat de zorg niet te combineren is, ernstige financiële gevolgen heeft;

Overwegende dat een betere balans tussen werk en privé ten goede komt aan het hoge ziekteverzuim onder mantelzorgers;

Verzoekt de regering om een beter passende en betaald mantelzorgverlof in te richten, in samenwerking met de mensen zelf of hun belangenbehartigers;

En gaat over tot de orde van de dag.

3. Motie Continuïteit van Zorg en Personeel

Gehoord de beraadslaging;

Constaterende dat de continuïteit van zorg voor mensen met een verstandelijke beperking — in hoge mate afhankelijk is van vertrouwde en goed ingewerkte zorgverleners;

Constaterende dat zelfstandige zorgverleners (zzp'ers) en vaste medewerkers wegvallen bij zowel zorginstellingen als bij mensen thuis, door de hoge druk in de zorg als mede door nieuwe wet- en regelgeving;

Constaterende dat er nu een boete vrije zachte landing is voorgesteld die slechts geldig is voor dit jaar 2026;

Overwegende dat er zowel bij instellingen als bij budgethouders thuis onrust is ontstaan rondom de inzet en het vertrekken van ZZP'ers;

Verzoekt de regering om de gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving voor de inzet van zzp'ers in de zorg te evalueren en maatregelen te treffen die continuïteit van zorg en behoud van vertrouwde zorgverleners waarborgen ook na 2026;

En gaat over tot de orde van de dag.

4. Motie Verbetering Gemeentelijke Uitvoering Intensieve Zorg

Gehoord de beraadslaging;

Constaterende dat verschillend beleid, een sterke focus op kostenbeheersing en een gebrek aan inhoudelijke kennis van complexe zorgvragen leiden tot schrijnende situaties als overbelasting van mantelzorgers, grote financiële schade bij gezinnen en onnodige rechtszaken;

Constaterende dat regelgeving en beleid per gemeente verschilt en dat dit geografische discriminatie is;

Overwegende dat onmogelijk veel ondoorzichtige complexe en tegenstrijdige regels en beleid geen uiting geeft van goed en kundig bestuur;

Overwegende dat de WMO dicht bij de burgers zou moeten staan, terwijl en nu vooral afstand wordt gecreëerd bij het doen van een beroep op de WMO;

Verzoekt de regering om gemeenten te verplichten tot aantoonbare deskundigheid op het gebied van intensieve en complexe zorgvragen, en om landelijk kaders te versterken zodat ondersteuning niet afhankelijk is van postcode of budgetdruk.

5. Motie Ruimte voor Kleinschalige en Gemeenschapsgerichte Zorg

Gehoord de beraadslaging;

Constaterende dat er mooie kleinschalige initiatieven bestaan waar mensen met een beperking wel de tijd, aandacht en zorg krijgen waar ze recht op hebben;

Overwegende dat goede zorg o.a. ruimte, vertrouwen, voldoende goed geschoold personeel én passende financiering vraagt;

Verzoekt de regering om succesvolle (kleinschalige) initiatieven actief te ondersteunen en belemmerende regelgeving weg te nemen, zodat deze vormen van zorg kunnen groeien en bestendigd worden;

En gaat over tot de orde van de dag.